

Elintarvikkeiden luovuttaminen hyväntekeväisyyteen ja myynnistä poistuneet elintarvikkeet

Ruokahävikin vähentäminen on päivittäistavarakaupoille tärkeä tavoite ja päivittäistavarakaupat ovat viime vuosina vähentäneet jätemääriään muun muassa parempien sähköisten ennuste- ja tilausjärjestelmien sekä tehokkaan logistiikan ansiosta. Kauppa voi myös myydä tuotteita alennetuilla hinnoilla niiden parasta ennen -päiväyksen tai viimeisen käyttöajankohdan lähestyessä tai luovuttaa elintarvikkeita hyväntekeväisyyteen.

Kun elintarvikkeita luovutetaan hyväntekeväisyyteen, on otettava huomioon niistä aiheutuvat turvallisuusriskit. Riskit liittyvät erityisesti helposti pilaantuviin elintarvikkeisiin, joita ovat esimerkiksi tuore liha ja jauheliha, tuore kala, kypsentämättömät einekset ja tuorejuusto. Siksi näihin kylmäsäilytystä vaativiin tuotteisiin merkitään elintarvikelainsäädännön edellyttämällä tavalla viimeinen käyttöpäivä tai viimeinen käyttöajankohta, johon asti tuote on turvallinen käyttää.

Parasta ennen -päiväyksellä merkitään muita kuin helposti pilaantuvia elintarvikkeita; esimerkiksi leipiä, viljavalmisteita sekä säilykkeitä. Valmistaja on määritellyt vähimmäisajankohdan, johon asti tuotteen laatu säilyy moitteettomana. Nämä elintarvikkeet voivat kuitenkin oikein säilytettyinä olla täysin käyttökelpoisia ja terveydellisesti turvallisia myös päiväyksen ylittymisen jälkeen.

Luovuttaminen hyväntekeväisyyteen

Osallistuessaan hyväntekeväisyyteen myymälä vastaa siitä, että sen luovuttama tuote on luovutus-
hetkellä elintarvikekelpoinen. Kun hyväntekeväisyysjärjestö ottaa vastaan ja tarkastaa elintarvikkeen, se vastaa elintarvike-
turvallisuudesta tämän jälkeen. Hyväntekeväisyysjärjestöt, jotka jakavat säännöllisesti ruoka-
apuna helposti pilaantuvia elintarvikkeita, kuuluvat elintarvikevalvonnan piiriin ja vastaavat toiminnasta omavalvontasuunnitelmansa mukaisesti.

Hyväntekeväisyyteen voidaan luovuttaa parasta ennen -päivämäärällä merkittyjä tuotteita. Viimeinen käyttöajankohta -merkinnällä varustettuja tuotteita ei saa luovuttaa hyväntekeväisyyteen, jos viimeinen käyttöajankohta on ylittynyt. Jos tuote kuitenkin on jäädytetty ennen viimeisen käyttöajankohdan umpeutumista, se voidaan luovuttaa jäädytettynä. Tällöin elintarvikkeet on ruoka-
apuna luovutettava kahden kuukauden sisällä päiväysmerkintöjen umpeutumisesta.

Jäteastiaan päätyneet elintarvikkeet

Hyväntekeväisyyteen lahjoitetaan elintarvikkeita, jotka ovat elintarvikekelpoisia. Jäteastiaan päätyvät myynnistä poistuneet tuotteet, jotka eivät ole elintarvikekelpoisia. Ne ovat voineet pudota lattialle, niiden pakkaukset ovat saattaneet rikkoontua tai tuotteet ovat muuten saastuneet. Niiden kylmäketju on voinut katketa, jolloin ne ovat terveydelle vaarallisia.

Vaikka jäteastioissa olevat elintarvikkeet voivat näyttää syötäviltä ja elintarvikekelpoisilta, niiden turvallisuutta ei voida taata. On myös otettava huomioon, että mahdollinen terveyshaitta voi ilmetä vasta myöhemmin.

Myymälöiden tulisi estää elintarvikkeiden hakeminen jäteastioista. Jäteastioiden penkomisesta saattaa aiheutua epäsiisteyttä, likaantumista tai muuta hygieenistä haittaa, joka on vastoin jättesäädöksiä.

Lainsäädäntö säätelee jätteiden keräystä ja kuljettamista. Kauppa vastaa jäteastioissa olevista jätteistä ja niiden asianmukaisesta säilyttämisestä, kunnes ne siirtyvät seuraavaan käsittelyyn. Esimerkiksi eläinperäisten elintarvikkeiden kerääminen ja kuljettaminen on EU:n sivutuotelainsäädännössä säännelty niin, että mahdollinen tartuntavaarallinen jäte on tarkoin pidettävä poissa ulkopuolisten ulottuvilta.

Jättilojen ja -astioiden auki pitäminen saattaisi aiheuttaa myös haittaeläinten lisääntymistä kiinteistöllä ja mahdollistaisi kiinteistöön ja henkilökuntaan kohdistuvan ilkvallan.

Lisätietoja:

Periaatteista elintarvikkeiden hyväntekeväisyyteen luovuttamisessa tarkemmin Eviran ohjeessa *Ruoka-apuun luovutettavat elintarvikkeet, Ohje nro 16035/1*. Ohje löytyy Eviran verkkosivuilta kohdasta Elintarvikkeet -> Valmistus ja myynti -> Elintarvikehuoneistot -> Ruoka-apu.

Suora linkki ruoka-apuohjeeseen (pdf, 21.5.2013):

www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/lomakkeet_ja_ohjeet/elintarvikkeet/elintarvikehuoneistot/ruoka-apuohje_16035_2013.pdf